

Vzdělávání – rozdíl mezi evropským standardem a českou praxí

Alžběta Kantorová

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, postgraduální vzdělávání urologů bylo pro mě v posledním roce velmi aktuálním tématem. V červnu 2025 jsem složila zkoušku FEBU (Fellow of the European Board of Urology), kterou zastřešuje EBU (European Board of Urology) a v prosinci téhož roku jsem úspěšně prošla národní atestací. Tato dvojí zkušenost, podpořená mým působením v České urologické společnosti ČLS JEP (ČUS) jako zástupkyně rezidentů, mi umožnila nahlédnout na systém specializační přípravy z vícero stran – jako rezidentka, která usiluje o objektivní růst, a zároveň zástupkyně svých kolegů, kteří sledují, jak náš systém (ne)reaguje na evropské výzvy.

Příprava na zkoušku FEBU vyžaduje obrovské nasazení a schopnost odborně argumentovat v cizím jazyce, což pro mnohé znamená výrazný výstup z komfortní zóny. Její největší síla však spočívá v přísně standardizované metodice, která eliminuje subjektivitu a faktor „šťastné ruky“ při losování otázek. Písemná část (MCQ – Multiple Choice Questions, tedy test s výběrem z více možností) je koncipována tak, že systémově pokrývá celé spektrum urologie vč. dětské urologie. Ústní část následně probíhá formou zkoušky u examinátora nad standardizovanými kazuistikami s předem definovanými otázkami z odlišných podoborů. Pro zajištění maximální objektivnosti je navíc celá ústní zkouška nahrávána a následně ze záznamu hodnocena druhým examinátorem. Pokud je hodnocení dvou examinátorů diskrepantní, přistupuje k hodnocení ještě třetí nezávislý examinátor. Uchazeč tak musí prokázat skutečně komplexní a vyvážené klinické znalosti napříč celou urologií, nikoli pouze v jedné úzké výseči.

Oproti tomu národní atestace stále kopíruje tradiční akademické schéma. V malém českém prostředí, v němž se odborná komunita osobně zná, je dosažení absolutní objektivnosti u ústní zkoušky takřka iluzorní.

Stojíme tak před zásadním paradoxem – stát na jedné straně rezidenty motivuje k růstu, ale zároveň ignoruje standardy, které si obor sám vydefinoval jako mezinárodně uznávané. Kroky Ministerstva zdravotnictví ČR, které od roku 2020 vedly k ukončení automatického uznávání FEBU jako ústní části české atestační zkoušky, vycházejí z rigidního výkladu zákona č. 95/2004 Sb. Argument, že stát nemůže přenášet

dohled na mezinárodní asociaci, je sice právně pochopitelný, ale v praxi vytváří absurdní situaci, kdy je zpochybňována legitimita a kompetence organizace tvořené zástupci samotných národních odborných společností. Zatímco atestace získaná uznáním FEBU v Rakousku nebo Nizozemsku je v ČR díky evropské legislativě (směrnice 2005/36/ES) automaticky akceptována bez výhrad, český lékař se stejnou evropskou kvalifikací naráží na byrokratickou překážku.

Je proto zcela přirozené, že rezidenti ztrácejí motivaci dělat cokoli nad rámec povinného minima. Tímto přístupem zbytečně brzdíme osobní i odborný růst mladých urologů, kteří by jinak do české praxe rutinně přinášeli nejnovější evropské poznatky. V konečném důsledku tím oslabujeme konkurenceschopnost celého českého zdravotnictví v rámci Evropské unie.

Odborným garantem kvality péče v urologii je však ČUS, nikoli úřední aparát. Pokud ČUS deklaruje, že zkouška FEBU nároky na odbornost zcela naplňuje, měl by stát, resp. Ministerstvo zdravotnictví ČR ve spolupráci s odborníky aktivně hledat cestu k jejímu plnému legislativnímu ukotvení.

Iniciativa směřující k opětovnému uznání zkoušky FEBU není voláním po úlevách, ale krokem k systémové modernizaci a objektivizaci zkoušky samotné. Jelikož je tento model v mnoha evropských zemích uznáván nebo dokonce představuje jedinou možnou cestu, jak atestaci získat (např. v Polsku či Rakousku), je evidentní, že jde o osvědčený nástroj pro garanci kvality.

Je načase, abychom i v ČR přestali stavět byrokratické bariéry tam, kde ostatní využívají moderní evropské koncepty. Návrat k tomuto modelu je v zájmu rezidentů, v zájmu budoucího rozvoje české urologie a především v zájmu našich pacientů.

*MUDr. Alžběta Kantorová, FEBU
Urologická klinika
3. LF UK a FN Královské Vinohrady
Šrobárova 50
100 00 Praha 10
alzbeta.kantorova@fnkv.cz*

